GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 104. *Duminecă 24 Iunie (6 Iulie)* **1884.**

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 sĕ începe unŭ **nou abonamentu**, la care învitămu pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** şi străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe şése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonaţĭ ca se binevoiéscă a-şĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea ḍiarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administraţiunea ›Gazetei Transilvaniei.‹

Braşovŭ în 23 Iunie (5 Iulie).

Cei ce au creḍutŭ, că erupţiunea vulcanică a fanatismului unguresců când cu scandalurile din Cluşiu a fostŭ numai unŭ fenomenŭ trecĕtorŭ şi isolatŭ, au doveditŭ, că nu cunoscŭ împrejurările nu sciu ce se petrece în ţéră, şi în sĕnulŭ societăţii maghiare, şi nu vĕdŭ cum sĕ adună mereu massele de erupţiune formândŭ lava. care amenințĕ a se vĕrsá pe neaşteptate peste câmpurile şi văile patriei nóstre multŭ cercate.

Scandalurile dela Cluşiu au fostŭ numai o slabă şi pripită întroducere. De aci încolo avemŭ se ne aşteptămŭ încă la scene multŭ mai îngrozitóre, décă nu sĕ va pune stavilă fanatisărei sistematice a poporului maghiarŭ în contra nóstră, a Românilorŭ.

Şi cine se oprésca furia passiunilorŭ deslănţuite. Guvernulŭ d-lui Tisza, care însuşĭ a ruptŭ zăgazulŭ, ce le oprea se nu debordeze? Guvernulŭ d-lui Tisza, care a croitŭ planulŭ pentru prigonirea elementului românescŭ şi care esecută acestŭ planŭ cu-o esactitate şi cu-o consecuenţă, ce nu se vede în nicĭ una din celelalte lucrărĭ ale lui?

La ce bine ne mai putemŭ aşteptá cândŭ vedemŭ ce se petrece cu noi? Pretutindenĭ întêlnimŭ aceea-şĭ despoţiă nesuferită, acelea-şĭ maltratărĭ şi prigonirĭ. Legea, ecuitatea şi bunulŭ sêmţŭ sunt înlăturate, tóte sunt supuse unei singure idei, tóte se dirigŭ după unŭ singurŭ planŭ: de a nimicí totŭ ce este românescŭ, de a înpedecá desvoltarea naţionalităţii nóstre, de a suprimá şi a stinge sêmţĕmêntulŭ nostru naţionalŭ.

Mĕsurile guvernului în continuu duşmănóse elementului românŭ, află acum unŭ puternicŭ rĕsunetŭ în societatea maghiară. Vĕḍêndŭ pe cei marĭ că dau în noi, tiranii mititei ardŭ de nerăbdare de a ne aplicá şi ei câte o lovitură spre mai mare gloriă a maghiarismului, care se laudă prin foile din afară. că este liberalŭ şi generosŭ de crépă pămêntulŭ.

Cetitorii noştrĭ îşĭ vorŭ aduce aminte de prigonirile, carĭ au trebuitŭ sĕ le sufere scolarii românĭ dela gimnasiulŭ unguresců din Lugoşŭ, pentru că şi-au formatŭ şi ei o societate de lectură, unde se îndeletniceau în órele libere cu cultivarea limbei lorŭ materne.

Tinerilorŭ li s'a interḍisŭ de a mai continuá societatea lorŭ sub cuvêntŭ, că ea ar avé tendinţe duşmănóse statului. Tinerii au remonstratŭ şi au încercatŭ totŭ posibilulŭ spre a salvá viéţa micei lorŭ reuniunĭ. Dér resultatulŭ silinţelorŭ lorŭ a fostŭ, că trei dintre dênşii se eliminară din gimnasiu 3 „pentru că au fundatŭ şi s'au silitŭ a susţine o reuniune duşmană elementului unguresců.“

După idea celorŭ dela putere adecă desvoltarea sêmţului românescŭ, fie şi numai într'o societate de lectură a unorŭ scolarĭ uevinovaţĭ, învólvă o inimiciţiă în contra statului. Acestŭ principiu erostraticŭ dă mână liberă despoţilorŭ mititei faţă cu elementulŭ românŭ.

Şi mare este numĕrulŭ acestorŭ micĭ despoţĭ. La fiecare pasŭ te lovescĭ de ei. In timpulŭ din urmă ei se îndeletnicescŭ c'unŭ sportŭ deosebitŭ. Îşĭ făcŭ adecă plăcerea de a isgoní fóia nóstră de prin casinurile maghiare, unde este abonată, nu pentru Maghiarĭ, ci pentru Românii, carĭ au nenorocirea a fi membrii ai acestorŭ casinurĭ. Aşa au cerutŭ membrii casinului din Têrgulŭ Mureşului şi acum în urmă cei din Bistriţă isgonirea „Gazetei.“

Ungurii baronului Bánffy din Bistriţă cerură eliminarea „Gazetei Transilvaniei“ pentru că ar fi o fóie *revoluţionară.* Noi carĭ ne încumetămŭ a combate faptele nelegale ale paşalelorŭ din comitate, noi pe carĭ ne revóltă nedreptăţile, ce i se facŭ bietului nostru poporŭ, suntemŭ turburătorii, ér baronulŭ Banffy este omulŭ păcii şi alŭ ordinei, căcĭ décă calcă legile şi asupresce poporulŭ elŭ face numai pe voia celorŭ dela putere.

Maghiarii din Lugoşŭ şi Bistriţă nu sunt nicĭ cei dintâi şi nu vorŭ fi nicĭ cei din urmă, carĭ ne arată la ce avemŭ sĕ ne mai aşteptămŭ din partea maghiarismului neînfrênatŭ şi violentŭ.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ ‚Gaz. Trans.‹)

Pesta, 4 Iulie. — După améḍĭ s'a ţinutŭ consiliu de ministri, care a duratŭ mai multe óre. Consiliulŭ technicŭ alŭ ministeriului de comunicaţiune esaminéză planurile pentru regularea Porţilorŭ-de-ferŭ.

Toulon, 5 Iulie. — De erĭ diminéţă au fostŭ şépte morţĭ de coleră, apoi în timpŭ de 24 de óre 12 morţĭ, mai departe 12 bolnavĭ de coleră s'au primitŭ în spitale.

Haag, 5 Iulie. — Camera a doua declară, că desbaterile guvernului asupra proiectului de lege relativŭ la regenţă se vorŭ începe în luna Augustŭ. Guvernulŭ are de gândŭ sĕ facă revisiunea constituţiunii în modŭ restrînsŭ.

Cronica ḍilei.

Ni se scrie dela băile din Borszék, că pe acolo plouă mereu; frigulŭ e simţitorŭ, şi lume nu este mai de locŭ, abia se află vr'o ḍece óspeţĭ. Până la 20 Iunie nicĭ hotelurile tóte nu se deschiseră; de musică nicĭ vorbă. Lucru şi mai curiosŭ e, că chiar mediculŭ băilorŭ lipsesce. Pe lêngă aceste neajunsurĭ, óspeţii mai au şi neplăcerea de a nu primí ḍiarele la timpŭ. Ar trebuí sĕ se ia mĕsurĭ, ca inconveniente de acestea sĕ nu se ivéscă.

*

Comisiunea pentru taxarea dării pe venitŭ va cerceta Lunĭ în 7 Iulie st. n. reclamările: proprietarilorŭ de birturĭ, birtaşilorŭ, proprietarilorŭ de cafenele, proprietarilorŭ halelorŭ de bere şi hotelierilorŭ de la A—F, Nr. 924—990. Marţĭ în 8 Iulie st. n. ale acelorașĭ de la G—M, Nr. 991—1070. Miercurĭ în 9 Iulie st. n. totŭ ale acelorașĭ de la N—S, Nr. 1071—1150

*

La 13 Iulie st. n. se va aranjá în Betlénŭ, în sala Ospĕtăriei, unŭ balŭ restrînsŭ, împreunatŭ cu o representaţiune teatrală. Venitulŭ curatŭ este destinatŭ în favórea bisericei şi scólei gr. cat. românescĭ locale. Pre-

---

FOILETONŬ.

Din basmele slave.

Faptele bune.

Traducere de Ionŭ S. Spartali.

A fostŭ odată unŭ omŭ şi o femeiă, carĭ avéu numai unŭ copilŭ, cu numele Ivan, şi căruia îi dăduse o învĕţătură deosebită. Copilulŭ era blândŭ, ascultătorŭ şi milosŭ. După ce-şĭ isprăvì învĕţătura, tatălŭ sĕu îi dete o corabiă încărcată cu bune mărfurĭ, ca sĕ se ducă sĕ facă negustoriă în ţĕrile streine şi sĕ strêngă avere, ca sĕ pótă ajutá pe părinţĭ la vreme de bĕtrineţe. Ivan plecă. Pe mare întêlnì o corabiă turcéscă încărcată cu o mulţime de ómenĭ, pe carĭ Turcii îi duceu în robiă. Bieţii nenorociţĭ ţipau şi se văiărau câtŭ le luá gura. Lui Ivan i-se făcŭ milă de dênşii, ḍise căpitanului care îi ducea, ca sĕ le dea drumulŭ şi în schimbulŭ acelorŭ ómenĭ elŭ îi da corabia cu tóte mărfurile dela tatălŭ sĕŭ.

Făcêndu-se învoiéla între amêndoi, Ivan chiemă pe unu câte unu dintre cei robiţĭ şi le dete drumulŭ. Printre dênşii erá şi o femeiă bĕtrână cu o fată tênĕră şi frumósă.

Bĕtrâna îi ḍise:

›Fata asta este fata unui împĕratŭ, a cărui împĕrăţiă este fórte departe de aicĭ, şi eu sunt doica ei. Intr'o ḍi pe cândŭ se plimbá prin grădina palatului, afurisiţii de Turcĭ, cum au vĕḍut'o, au săritŭ în grădină şi au pusŭ mâna pe dênsa. Eu auḍindu'o că ţipă, am alergatŭ într'ajutorulŭ ei. Turcii m'au prinsŭ şi pe mine şi pe amêndoue ne-au luatŭ în corabiă. Du-ne cu tine, pentru că nu scimŭ pe unde sĕ ne întórcemŭ în ţĕra nóstră.‹

Aşa sĕ şi făcŭ.

Ivan le duse pe amêndouĕ la părinţii sĕi şi le povestì părinţilorŭ cum şi-a datŭ corabia cu mărfurile ca sĕ scape pe robĭ, şi mai spuse, că se cununase cu róba cea tênĕră, care erá o fată de împĕratŭ.

›Nenorocitule! cum ai cutezatŭ sĕ pierḍĭ bunulŭ ce ţi-am încredinţatŭ? Piei dinaintea ochilorŭ mei! Nu vreau sĕ te mai vĕdŭ!‹ îi ḍise tatá-sĕu înfuriatŭ.

Bietulŭ băiatŭ luă cu chiriă o casă în satŭ, şi trăì acolo cu nevasta-sa şi cu bĕtrêna doică. In vremea asta puse pe mumă-sa şi pe câţĭ-va pretinĭ sĕ se róge de tatălŭ sĕu sĕ-lŭ ierte, făgăduindu-se că altă dată o sĕ se pórte bine. In cele din urmă tatălŭ sĕu se milostivì şi-lŭ iertà, ilŭ aduse acasă împreună cu nevasta şi cu doica ei, pe urmă pregătì o corabiă nouă mai mare decâtŭ cea d'întâi şi o umplù cu mărfurĭ scumpe.

Ivan pornì şi umblà câtŭ umblă pe mare, până ce ajunsĕ la unŭ oraşŭ, unde nisce ţĕranĭ erau duşĭ între baionete la puşcăriă. Dênsulŭ întrebă pentru ce-i întemniţéză şi soldaţii rĕspunseră, că ţĕranii aceia nu-şĭ plătiseră dăjdiile cătră stăpânire.

Lui Ivan i-se făcŭ milă de bieţii ţĕranĭ, vêndŭ corabia cu tóte mărfurile, plătì datoriile ţĕranilorŭ şi le dete drumu pe la casele lorŭ.

Pe urmă se întórse acasa în ţéra lui, sĕ aruncă la picĭórele tatălui sĕu şi-i spuse ce făcuse rugându-lŭ sĕ-lŭ ierte şi de astă dată.

Tatălŭ sĕu se înfuriă, şi mai tare ca'n rêndulŭ trecutŭ şi ilŭ gonì ḍicêndŭ, că în totă viéţa lui nu vrea sĕ-lŭ mai véḍă şi nicĭ sĕ mai scie de elŭ. Mai pe urmă totuşĭ se îndură tată-sĕu şi-lŭ iertă încă odată, gătindu-i şi o corabiă mare.

Ivan pusĕ de zugrăvì în partea de dinainte a corabiei chipulŭ nevestei sale şi la spatele corabiei chipulŭ doicei, şi pe urmă pornì. După ce umblă pe mare câteva ḍile, se oprì cu corabia într'unŭ portŭ, lângă care erá capitala unei împĕrăţii marĭ. Locuitorii din oraşulŭ acela se uitau cu mirare la corabia cea strĕină, despre care nu scia nime, nicĭ de unde venea, nicĭ unde se ducea. Impĕratulŭ, vrêndŭ sĕ audă chiar cu urechile sale de unde venea corabia, trimise pe unŭ ministru sĕ spue lui Ivan, că a dóua ḍi are sĕ vie sĕ-lŭ véḍă. Ministrulŭ uitându-se la corabia cu de-amĕruntulŭ, rĕmasĕ uimitŭ cândŭ vĕḍù chipulŭ doicei şi pe alŭ fetei împĕratului, despre care nu se mai sciá nimicŭ de cândŭ o furaserá Turcii. Insă nu spuse nimĕnui nimicŭ, cu deosebire pentru că fata, încă de cândŭ erá mică, fusese făgăduită ministrului ca nevastă.

ţulŭ intrării e 1 fl. de persónă. Ofertele mărinimóse se vorŭ chitá pe cale diaristică.

*

Timişulŭ din Banatŭ a eşitŭ din albia sa la Saagŭ, Bozoşŭ, Unipŭ şi Bucovĕţŭ, causându mari stricăciunĭ; totŭ astfelŭ a esundatŭ şi Bistra. Ţinutulŭ comunei Unipŭ e sub apă, câmpurile celorlalte comune sunt de asemenea inundate. Apa cresce mereu; comuna Medveşŭ e în mare pericolŭ.

*

Administraţiunea militară austriacă a făcutŭ unŭ raportŭ despre sinuciderile din armată de unŭ şirŭ de anĭ încóce. In anulŭ 1861 au fostŭ 111 sinuciderĭ, în 1866 numai 46, în 1870 au scădutŭ la 35. In 1875 s'a suitŭ numĕrulŭ sinucişilorŭ la 64, în 1877 s'a redusŭ la 60, în 1878 s'au constatatŭ 66. Ca motive ale sinuciderii sunt: neplăcerea de a serví, frica de pedepse, supărarea din iubire, dorulŭ de casă etc. Cele mai multe casurĭ se întêmplă primăvéra.

*

Grindina ce a cădutŭ la 1 Iulie n. în comunele dinprejurulŭ Timişórei a causatŭ marĭ pagube. Stratulŭ de ghiaţă se întindea în distanţă de óre întregĭ.

*

Batalionulŭ alŭ 2-lea de vênătorĭ a plecatŭ Joi diminéţă din Bucurescĭ la Sinaia, unde va ţiné garnisónă în timpulŭ şederii MM. LL. în palatulŭ Peleşŭ.

*

In localitatea Podgoriza, cu ocasiunea construirii căii ferate, s'au găsitŭ într'unŭ stratŭ aluvialŭ mai multe óse de Mamuth. O comisiune de bărbaţĭ specialĭ s'a dusŭ la faţa loculuí, ca sĕ esamineze ósele.

*

»Telegrafulŭ« spune că unŭ nou diarŭ a apărutŭ în Bucurescĭ. Elŭ pórtă titlulŭ »Ţipetulŭ Ţĕreĭ« şi se declară de organŭ alŭ adevĕrului.

*

Ministrulŭ de rĕsboiŭ alŭ Românieĭ, spune »Românulŭ,« a autorisatŭ pe Eustaţiu (fiulŭ profesorului Eustaţiu din Bucurescĭ), elevŭ alŭ scólei de marină din Brest, a se îmbarcá pe fregata-scólei de marină a statului francesŭ, pentru a întreprinde o călĕtoriă în jurulŭ lumeĭ.

*

Diarele din Iaşĭ spunŭ, că Marţĭ 18 Iunie, ora 1 p. m., au plecatŭ din acelŭ oraşŭ la America, cu unŭ trenŭ expresŭ, datŭ gratisŭ de d. Hoffenhein, 45 familii de israeliţĭ. La gară au fostŭ petrecuţĭ de unŭ mare numĕrŭ din coreligionarii lorŭ, carĭ s'au despărţitŭ cu regretŭ, dându-le câte ceva de mâncatŭ şi urându-le drumŭ bunŭ. Comitetulŭ israelitŭ asemenea a împărţitŭ la toţĭ emigraţii pâne, caşcavalŭ şi vinŭ.

Dare-arŭ D-deu sĕ'i imiteze toţĭ!

*

„Rĕsboiulŭ-Weiss« spune, că osĕmintele, ce s'au găsitŭ în Dealu-Spirii din Bucurescĭ, nu sunt ale pompierilorŭ, ci ale Turcilorŭ căduţĭ în 1848. Acésta o susţine d. colonelŭ în retragere Dimitrie Niculescu.

*

Se raporteză din Florenţa, că vestita scriitóre română ce locuesce acolo, princesa Dora d' Istria, a primitŭ de la academia regală din Barcelona medalia de aurŭ.

*

Din München se scrie, că unŭ suboficerŭ s'a sinucisŭ în diua de 1 Iulie st. n. cu tunulŭ, punêndu-se înaintea luí şi trăgêndŭ sfóra de aprinsŭ. Capulŭ sdrobitŭ i-a săritŭ la o distanţă de 60 de paşĭ. Motivulŭ a fostŭ frica de pedépsă.

*

La opera din Frankfurt, tênĕra soţiă a unui membru din orchestră, leşinândŭ fără veste, în câteva minute muri. Causa a fostŭ prea strênsa încorsetare.

*

Parlamentulŭ italianŭ va lua în sĕptĕmâna acésta vacanţă. Déca se va adeverí scirea acésta, atuncea se va amâna şi legea cea nouĕ pentru constituirea şi completarea ministeriului italianŭ, care se va resolvá numai după feriile cele de vară. Proiectulŭ acesta nou de lege îmulţesce cele noă ministerii actuale încă cu douĕ nouĕ: cu unŭ portofoliu tesaurialŭ şi unŭ ministeriu pentru poste şi telegrafe. Totŭ deodată dă fie-cărui ministru câte unŭ secretariu ca adiatŭ. Pe lângă ministru tesaurarialŭ se va institui unŭ consiliu, care se va compune din ministru-preşedinte ca preşedinte, din ministru de finance, din doi senatorĭ şi trei deputaţĭ, care îi trimite guvernulŭ.

*

»Daily News« e informatŭ din Assuan, că 12,000 de insurgenţĭ au ocupatŭ Debbah, măcelărindŭ 3000 de ómenĭ din garnisónă şi dintre locuitorĭ.

*

Intr'o adunare ţinută în Paris de Bonapartiştii din direcţia lui Jérôme, prinţulŭ Victor Napoleon a fostŭ insultatŭ, numitŭ fiindŭ unŭ infamŭ laşŭ, unŭ Avesalom. Pasqual a declaratŭ perdute pentru prinţulŭ Victor drepturile sale la tronŭ, sub motivŭ că e rebelŭ în contra tatălui sĕu. Adunarea a luatŭ apoi următórea resoluţiune: »Considerândŭ, că prinţulŭ Victorŭ a abusatŭ în modŭ perfidŭ de datoria sa ca fiu şi de datoriele sale politice, adunarea, împărtăşindu-se de durerea prinţului Jérôme Napoleon ca tată, îşĭ esprimă simpatia sa şi reînoescŭ şefului dinastiei napoleonice asigurarea supunerei lorŭ neclintite.«

*

Se anunţă că în ţinuturile cele nouĕ, câştigate de Rusia în Asia, domnesce o mare activitate, ceea ce dă bănuélă, că Rusia are de gândŭ sĕ înainteze mai departe spre sudŭ. In tóte bazarele din India nu se vorbesce decâtŭ de înaintarea Ruşilorŭ.

*

Din Brasilia se comunică, că guvernulŭ se gândesce cu tótă seriositatea la desfiinţarea sclăviei.

*

In Caucasŭ timpulŭ rĕu a causatŭ daune enorme: In Aculisŭ, districtulŭ Erivanŭ, a cădutŭ grindină în mărimea unui ou de gâscă şi greutate de unŭ funtŭ. Unŭ rîuleţŭ, eşindŭ din albia sa, a distrusŭ dece sate înecândŭ în valurile sale 45 de ómenĭ. Grădinile de póme, viile, plantaţiunile de mătase au fostŭ cu desăvêrşire nimicite. Numĕrulŭ vitelorŭ ce au peritŭ nu se scie.

Dare de sémă

despre esecutarea conclusului de activitate a conferinţei generale din Sibiiu pentru alegerile de deputaţĭ la dieta din Budapesta în comitatulŭ Selagiu.

(Urmare şi fine).

Selagiu, în Iunie 1884.

Aşa alegĕtorii românĭ, luptândŭ şi învingêndŭ şi grozavele pedecĭ elementare, în 22 Iuniu diminéţa la 6 óre luară calea cătră loculŭ alegerei: Cehulŭ Silvaniei, conformŭ dispoşiţiunilorŭ prealabile, după carĭ aveau se între pe douĕ locurĭ. Alegĕtorii concentraţĭ în Băsescĭ, la numĕrŭ 600, în frunte cu candidatulŭ Georgiu Popŭ în cale cătră Cehŭ din comunele lateralĭ totŭ se mai asociau cătră ei, până ce ajunseră în hotarulŭ Cehului, la Valea mare (asemenea esundată) a Selagiului în depărtare de Cehŭ unŭ kilometru, se înmulţiră la numĕrŭ preste una mie. Erá la $8^1/_2$ óre diminéţa. Şi ce se vedĭ?!

Aflămŭ podulŭ de peste valea Selagiului ocupatŭ de 60—80 de bandiţĭ: ungurĭ, armenĭ şi jidanĭ din Cehŭ, armaţĭ cu revolvere, furcóie, rude de ferŭ şi cu parĭ, ne ţinŭ calea şi ne oprescŭ a întrá în Cehŭ, sub pretecstŭ, că mulţimea Românilorŭ voiesce sĕ-i prăpădéscă, sĕ-i omóre şi sĕ le aprindă oraşulŭ. Din mulţimea de gendarmĭ, carĭ până la punctulŭ acesta erau pasŭ la pasŭ în urma nóstră, nu-i nicĭ unulŭ de faţă; de odată au dispărutŭ toţĭ — lucru precalculatŭ.

Alegĕtorii românĭ se îndignară, se înfuriară, erau gata a dá năvală asupra bandiţilorŭ miserabilii, dar deşi numai în estrema încordare, ii potŭ reţine candidatulŭ nostru d. George Popŭ, vĕdêndŭ şi audindŭ poporulŭ că face disposiţiunĭ pentru a recuirá putere armată, trimiţêndŭ pe prota A. Costea cu notarulŭ cercualŭ Simeonŭ Popŭ în oraşŭ la preşedintele electoralŭ, căruia le succese a străbate prin bandiţĭ numai sub pretecstulŭ, că dênşii sunt ómenĭ din partida lui Neményi.

Intr'aceea în restimpŭ de 1 óră se iviră 2 gendarmĭ, mai apoi alţĭ 4, carĭ în locŭ sĕ-i aresteze, orĭ sĕ depărteze pe bandiţĭ de pe podŭ şi aşa sĕ deschidă calea, cum ar fi avutŭ datorinţa, se lăsară cu dênşii în negociaţiunĭ, se apucară sĕ culégă bastonaşele de călĕtoriă de la Românĭ şi nu armele dela bandiţĭ; gendarmii trăgănară lucrulŭ până la 10 óre, când veni în paşĭ repedĭ de cătră oraşŭ unŭ jidanŭ, la cei ce ţineu podulŭ ocupatŭ cu unŭ avisŭ, precumŭ am aflatŭ mai tărdiu, că preşedintele electoralŭ deja a stabilitŭ óra de închidere a votisărei şi aşa nu mai este necesitate de a oprí calea alegĕtorilorŭ românĭ. Atuncĭ se mişcară bandiţii de pe podŭ quasi escortaţĭ de cei 6 gendarmĭ şi cu încetulŭ se începŭ mersulŭ cătră loculŭ alegerei.

La intrarea în oraşu primesce candidatulŭ nostru avisulŭ advocatului Ciocanŭ, prin care i se face cunoscutŭ, că ne mai lipsindŭ până la închiderea votisărei decâtŭ unŭ pătrarŭ de oră, sĕ nu intre poporulŭ indignatŭ şi înfuriatŭ pentru atâtea fărădelegĭ, care apucândŭ pe calea de a-şĭ luá satisfacere, ar fi espusŭ baionetelorŭ unui batalionŭ de soldaţĭ, şi alorŭ 50 de gendarmĭ, concentraţĭ din tóte părţile, până şi dela Oradea-mare, şi carĭ stau sub porunca preşedintelui de alegere, cu sciinţa căruia se facŭ tóte fărădelegile astea.

In minutulŭ acesta primimŭ altŭ avisŭ, că la $10^1/_2$ óre s'a proclamatŭ Neményi de deputatŭ alesŭ cu 92 voturĭ: contra Georgiu Popŭ, pentru care s'au datŭ 12 voturĭ.

După astea candidatulŭ nostru Georgiu Popŭ se adresă cătră miia de alegĕtorĭ insultaţĭ, espunêndu-le cele întêmplate, mulţămindu-le pentru ostenéla făcută şi sfătuindu-i, că pentru tóte astea nu este acum timpulŭ oportunŭ a cere orĭ a luá satisfacere, ci se aşteptămŭ, că va vení şi acelŭ timpŭ; i-a îndemnatŭ sĕ se întórcă la vetrele lorŭ, invitându-i pe toţĭ la casa sa ospitală. Cu greu şi numai încrederea nemărginită în candidatulŭ avutŭ a fostŭ în stare a-i induplecá pe alegĕtorĭ la ascultarea acestui sfatŭ, între blăstămurĭ şi ameninţărĭ de: »ţină minte tiranii.«

Ce s'a întêmplatŭ în Cehŭ, în loculŭ alegerei, sub timpulŭ alegerei?

Acolo a fostŭ postatŭ unŭ batalionŭ de soldaţĭ, sub comanda unui maiorŭ, la disposiţiunea preşedintelui de alegere; au fostŭ concentraţĭ 50—60 de gendarmĭ sub comandele lorŭ — cu locuinţa în Zilău — din totŭ comitatulŭ, cu tóte că totŭ în diua aceea au mai fostŭ încă în 4 cercurĭ alegerĭ, dară acolo nu avéu Românii candidatŭ naţionalŭ. Comisiunea alegĕtóre în sinulŭ căreia nu erá nicĭ unŭ sufletŭ de Românŭ, ci numai Ungurĭ şi Jidanĭ veneticĭ inmigraţĭ din tóte părtile lumeĭ.

A dóua di împĕratulŭ se duse sĕ védă corabia, şi vĕdu şi dênsulŭ chipulŭ fiei sale şi p'alŭ doicii, inima lui tresări. Avea zorŭ sĕ afle cum se făcea, că pe corabia aceea erau cele dóue chipurĭ şi pentru că vrea sĕ afle tóte amĕnunţelele, poftí pe Ivan la curtea împĕrătéscă. Acolo ilŭ întrebă în tóte chipurile şi Ivan îi povestí cum scăpase de robiă pe nenorociţii ómenĭ, pre carĭ îi prinseră Turcii, cum printre robii aceia era şi o femeiă bĕtrână cu o fată tênĕră şi frumósă, carĭ nu se puteau întórce în ţéra lorŭ, care era fórte departe, şi cum în sfêrşitŭ dênsulŭ se cununase cu fata.

Impĕratulŭ îi dise:

»Fata, pe care ai scăpat'o din mânile Turcilorŭ este copila mea. Eu nu mai am alţĭ copii de câtŭ pe dênsa. Pentru că ai luat'o de nevastă, ai sĕ fii moştenitorulŭ tronului meu. Du-te sĕ o aducĭ aicĭ, ca s'o vĕdŭ şi sĕ mĕ bucurŭ până nu morŭ. Adu şi pe tată-tĕu şi pe mumă-ta, vindeţĭ totŭ ce aveţĭ în ţéra vóstră şi veniţĭ sĕ staţĭ aci. Tatălŭ tĕu ca şi fratele meu şi mumă-ta ca sora mea.»

Cândŭ se află la curte şi în oraşŭ că fata împĕratului trăiesce se făcură felŭ de felŭ de petreceri şi toţĭ se bucurară.

Impĕratulŭ găti o corabiă, ca sĕ plece după fie-sa iubită şi luă cu dênsulŭ pe ministrulŭ, căruia îi fusese făgăduită fata.

Ajunseră curêndŭ la Ivan şi părinţii lui se bucurară de norocul ce dăduse peste fiiulŭ lorŭ, vêndură în grabă totŭ ce aveau, ca sĕ plece cu Ivan şi cu nevasta lui la palatulŭ împĕratului.

Însĕ ministrulŭ hotărîse în gândulŭ lui sĕ rĕpună pe Ivanŭ. Intr'o séră, pe cândŭ erau în mijloculŭ mării, chemă pe Ivan, şi d'odată ilŭ apucă de gulerŭ şi-lŭ aruncă în apă. Nimenĭ nu-lŭ vĕduse pe ministru cândŭ aruncase pe Ivan în mare. Pe urmă se duse şi se culcă.

A doua di cândŭ s'a băgatŭ de sémă lipsa lui Ivan, crediră toţĭ, că picase din întêmplare în apă. La toţĭ le părea rĕu după dênsulŭ. Şi mama şi tatălŭ lui plângeau şi se tânguiau, şi biata nevastă-sa era nespusŭ de măhnită, pentru că iubia cu tótă inima pe bărbatulŭ ei.

Insĕ Ivan nu se înecase. Fusese dusŭ de valurĭ până pe o stâncă unde găsi unŭ felŭ de muşchiu cu care îşĭ potolea fómea. In colo, nu mai avea nicĭ o altă hrană şi nicĭ unŭ ajutorŭ. După ce statu acolo mai multe dile în sfîrşitŭ, într'o di, zări puţinŭ mai departe de stâncă unŭ pescarŭ bĕtrênŭ. Ilŭ strigă şi-lŭ rugă sĕ-i vină într'ajutorŭ.

»Bucurosŭ te ajutŭ, numai sĕ-mĭ plătescĭ — rĕspunse pescarulŭ.

— Cu ce sĕ-ţĭ plătescŭ, cândŭ nu am nimicŭ şi cândŭ chiar hainele îmĭ sunt sfâşiate.

— Nu face nimicŭ am aci cernélă şi hârtiă. Poţĭ sĕ-mĭ facĭ unŭ înscrisŭ, prin care sĕ te legĭ sĕ-mĭ dai jumĕtate din totŭ ce ai tu.«

Ivan se învoi bucurosŭ. Pescarulŭ ilŭ duse pe uscatŭ şi dînsulŭ plecă pe josŭ, din satŭ în satŭ, cu piciórele góle şi cerêndŭ milă.

După ce umblă trei-decĭ de dile pe josŭ, ajunse în oraşulŭ socrului sĕu, şi se puse la pórta palatului. Din totŭ avutulŭ lui nu-i mai rĕmăsese de câtŭ inelulŭ de nuntă, pe care era săpatŭ numele sĕu şi alŭ nevesti-si. Cu piciórele góle cum era şi sdrenţosŭ se cunoscea, că e săracŭ; şi pentru că faţa îi era pîrlită de sóre, nu-lŭ puteai cunósce. Slugile palatului îi dădură séra sĕ mănânce ce rĕmăsese dela masă. A doua di, elŭ stă totŭ la pórtă, cândŭ veni unŭ slujitorŭ şi-i porunci sĕ plece, pentru că avea sĕ trécă împĕratulŭ p'acolo. Dênsulŭ sĕ sculă şi se apropiă de grădină.

Nu trecŭ multŭ şi zări pe tată-sĕu şi pe mumă-sa plimbându-sĕ cu împĕratulŭ şi cu împĕrătésa, şi pe nevastă-sa la braţŭ cu afurisitulŭ de ministru. Cândŭ trecŭ dênsa pe lângă elŭ, ridică mâna aşa ca ea sĕ pótă băga de sémă inelulŭ. Cum putea biata femeiă sĕ-şĭ cunóscă bărbatulŭ aşa de slabŭ şi sdrenţosŭ cum ajunse? Insĕ inelulŭ o fermecase.

»Lasă-mĕ sĕ vĕdŭ ce ai la degetŭ« — îi dise ea.

— „Aidemŭ încolo, cum poţĭ sĕ te oprescĭ lângă unŭ cerşitorŭ?« dise ministrulŭ, în care bătea inima de frică.

Ea însĕ se opri, scóse inelulŭ din degetulŭ cerşitorului şi se uită sĕ védă ce nume era scrisŭ pe elŭ: era săpate numele ei şi alŭ bărbatului ei. Cum ajunse la palatŭ, spuse tată-sĕu ce vĕduse, şi-lŭ rugă sĕ triméţă sĕ caute pe cerşitorŭ.

Preşedintele a deschisŭ alegerea la 8 óre. La deschidere între insultele cele mai grozave, 12 alegĕtorĭ din Băsescĭ trimişĭ în predíua alegerei sub conducerea proprietarului Michailŭ Popŭ, precum şi 15 Nadişenĭ, sub conducerea advocatului Dimitriu Suciu, carĭ din urmă însĕ avură onórea a fi tractaţĭ de preşedinte cu: »czoki afară de aicĭ« şi daţĭ pe uşă — au însinuatŭ cererea de votisare şi ca bărbaţĭ de încredere pe persónele advocaţilorŭ românĭ din Zilău dr. Ioanŭ Nechita şi Alexandru Dragomirŭ. Preşedintele brutalŭ însă din motivŭ, că aceştĭ bărbaţĭ de încredere nu suntŭ alegĕtorĭ din acestŭ cercŭ, îi respinse şi îi dădu afară din localulŭ votisărei, violentândŭ legea, în sensulŭ căreia bărbaţii de încredere potŭ se fie civĭ ai patriei orĭ şi de unde.

Bărbaţii de încredere se depărtara fiindŭ atăcaţĭ şi insultaţĭ în persónă prin beţivii şi furibundii Maghiarĭ, Armenĭ şi acum trufaşĭ Jidanĭ.

La 9 óre s'a începutŭ votisarea şi nu precum prescrie legea: cu alegĕtorii din locŭ, ci cu Jidanii şi cu cei 50 de servitorĭ ai lorŭ numiţĭ mai susŭ, din comunele rurale; apoi s'au luatŭ la votŭ cu forţa şi cei 12 alegĕtorĭ din Băsescĭ, carĭ însinuară cererea de votŭ şi numai singurĭ erau de faţă, până cândŭ locuitorii din Cehŭ, bărbaţii, o miiă la numĕrŭ, între carĭ 280 de alegĕtorĭ, aveau misiunea de a ţiné calea alegĕtorilorŭ românĭ, căcĭ întocmai o păţiră şi alegĕtorii românĭ de pe Şomeşŭ, ca noi ceştĭ de sub codru. Votarea a duratŭ o jumĕtate de óră până la $9^1/_2$ cândŭ apoi s'a pusŭ terminŭ de o oră pentru închiderea votisăriei, şi la $^1/_2$ pe 11 óre înainte de amédĭ preşedintele perfidŭ legalităţei, popa armenescŭ Ujvári Benedek, a proclamatŭ pe Nemény de deputatŭ alŭ cercului Cehului Silvaniei.

Din cele predise sĕ ne fie ertatŭ a mai face câteva conclusiunĭ şi apoi a terminá cu descrierea desperatei situaţiunĭ politice create sub egida guvernului inmoralŭ a lui Tisza şi anume: Constatămŭ că procederea ilegală a Maghiarilorŭ dovedesce eclatantŭ tăria şi bărbăţia Românilorŭ selăgienĭ în generalŭ şi în specialŭ a celorŭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului Silvaniei, unde, după ce s'a convinsŭ că cu tóte mijlócele lorŭ infernalĭ nu au fostŭ în stare a sparge solidaritatea Românilorŭ, neputêndu-şĭ asecurá unŭ numĕrŭ óre care de voturĭ, carĭ sĕ le aibă de basa falsificărilorŭ ulteriόre în protocolulŭ de alegere, ca totuşĭ solidaritatea acelora, în scopulŭ finalŭ sĕ o zădărnicéscă, şi au luatŭ refugiulŭ la comiterea criminalităţilorŭ celorŭ mai infame; constatămŭ că noi Românii din cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului de astă dată, pre lângă tiranii seculari amŭ mai avutŭ de a face cu tovarăşii lorŭ Jidanĭ şi cu satana îmbrăcatŭ în chipŭ de omŭ, carĭ sunt pe pămêntŭ lăsaţi de sbiciŭ alŭ mâniei lui D-ḑeu, pentru a le pedepsí pĕcatele lorŭ şi carĭ sunt neimitabilĭ in invenţiunile lorŭ draconice.

Chiar cândŭ încheiămŭ raportulŭ acesta ne vine la cunoscinţă, că judeii cei fără de lege cu născocirile lorŭ au mersŭ aşa de departe, încât au cumpĕratŭ cu 10 florinĭ pe unŭ bietŭ de omŭ sĕracŭ cu numele Popŭ George din Băsescĭ, şi lau dusŭ ascunsŭ în carŭ la urnă şi lau făcutŭ sĕ voteze pe candidatulŭ nostru Georgiu Popŭ, care era cu acestŭ nume singurŭ indusŭ in lista alegĕtorilorŭ din comuna Băsescĭ, cu scopŭ că apoi la casŭ de reeşire, să aibă pretestŭ a nimici alegerea nóstră. Mai auḑitu-s'a în lume o rafineriă ca acésta?

Mai constatămŭ, că nouĕ Românilorŭ sub dominaţiunea presentă a lui Tisza ne este orĭ-ce luptă constituţională imposibilă; pĕcatŭ de timpŭ, de jertfele spirituale şi materiale.

Unŭ resultatŭ înbucurătorŭ amŭ obţinutŭ: solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ în unŭ modŭ aşa de mare, care n'a esistatŭ de secolĭ între Românĭ.

Şi cu astea amŭ puté încheiá darea 'e semă, decă n'amŭ datori demnităţii nóstre naţionale cu esplicarea pentru ce candidatulŭ nostru a interdisŭ alegĕtorilorŭ atacarea banditilorŭ, carĭ ţineu ocupatŭ podulŭ de peste Sĕlagiu? Şi ce sĕ fimŭ scurţĭ, lăsămŭ sĕ urmeze aci propriele cuvinte ale dênsului, carĭ sunt:

»Banditii înarmaţĭ cu revolvere şi furcĭ de ferŭ nu se potŭ atăcá cu mâna gólă în frontŭ, fiindŭ că de marginĭ ei suntŭ apĕraţĭ de apa mare esundată de 5—6 urme de afundă şi $^1/_2$ Kilometru laţime; posiţiunea lorŭ este pentru noi o adevĕrată Plevnă, unde au sângeratŭ atâtea mii de Ruşĭ atăcatorĭ, până cândŭ Românii li-au venitŭ întru ajutorŭ cu arta militară.«

Décă vĕ lasŭ sĕ atacaţĭ, cadŭ de ambe părţile primii atăcătorĭ (40—60) morţĭ, şi eu preţuescŭ pe unŭ singurŭ Românŭ mai pre susŭ decâtŭ 100 de mandate la dieta ungurĕscă. Mie nu-mĭ trebue mandatŭ parlamentarŭ scrisŭ cu sânge de omŭ.«

Mai departe a ḑisŭ: »constatatŭ e, şi védă aceştĭ 6 gendarmĭ, că eu nu vĕ permitŭ atacarea; aşa eu sum rĕspunḑĕtorŭ cândŭ ar cutezá cineva a vĕ insultá cu laşitate; aceluia séu acelora le voiu arĕtá eu, că Românulŭ nu este laşŭ.« —

In urmă încă o rugare cătră unŭ barbatŭ de frunte alŭ nostru, spre bucuria nóstră generală devenitŭ deputatŭ dietalŭ, care înainte de conferinţa generală din Sibiiu a avutŭ o convorbire seriósă cu Neményi, în care l'a luminatŭ despre persecuţiunile nóstre şi pe care Neményi singurŭ le-a condamnatŭ, pe acestŭ bărbatŭ alŭ nostru ilŭ rugămŭ, că sĕ-i pună întrebarea lui Neményi: ce ţine elŭ de Românii din Sĕlagiu în generalŭ, şi în specialŭ despre cei din cerculŭ electoralŭ alŭ Cehului Silvaniei? şi că cum s'a învoitŭ elŭ a deveni în posesiunea mandatului pe o cale aşa de miserabilă şi criminală?

Noi suntemŭ convinşi, că décă a reparatŭ într'ênsulŭ câtŭ de puţinŭ apa sântului botezŭ creştinescŭ cu tóte că amicii lui maghiarĭ, armenĭ şi jidanĭ i-au înghiţitŭ o grămadă de mii de florinĭ, elŭ totuşĭ va fi necesitatŭ a da unŭ rĕspunsŭ, de care noi Românii sĕlăgienĭ putemŭ fi mândri şi fălosĭ.

Incheemŭ cu cuvintele frăţescĭ adresate Românilorŭ selăgienĭ: »Se perseverămŭ în lupta de apĕrare a esistinţei nóstre naţionale, sĕ trăĕscă solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ, sĕ trăĕscă bravii Românĭ sĕlăgienĭ!

Unŭ membru
alŭ comitetului esecutivŭ electoralŭ comitatens.

Plângerea unorŭ Ungurĭ din România.

Ellenzék dela 2 Iulie scrie următórele:

Ungurii catolicĭ din Tîrgovişte au adresatŭ redactorului ḑiarului »Bukaresti Hiradó« o plângere, în care se vaietă că n'au preotŭ maghiarŭ, deşi parochia lorŭ a fostŭ bogatŭ dotată de principesa Ecaterina Bátori. Multŭ timpŭ ei au avutŭ unŭ preotŭ cu sentimente maghiare şi bunŭ patriotŭ, dar acesta s'a permutatŭ la Ploieştĭ. Ţi se sfâşie inima de durere, cândŭ ii audĭ plângându-se de perderea ce au suferitŭ: »Póte că preotulŭ nostru — ḑice corespondentulŭ lui „Bukaresti Hiradó« — pe care noi nu-lŭ putemŭ uitá, e fericitŭ, dar noi suntemŭ nefericiţĭ, pentru că n'avemŭ preotŭ, care sĕ ne pricépă limba şi sĕ ne mângăe în limba nóstră. Ce e dreptŭ, ni s'a datŭ unŭ pater italianŭ, care póte fi omŭ cinstitŭ, dar ce folosŭ? nu ne înţelege limba, nu avemŭ cine sĕ ne înveţe copii, sĕ ni se adreseze ungurescе. Ne aflămŭ într'o situaţiune grozavă! Unde se află vr'unŭ ungurŭ adevĕratŭ, care sĕ nu fie adêncŭ pĕtrunsŭ de acéstă stare a nóstră? Metropolitulŭ catolicŭ Ignaţiu Paoli ni-a făcutŭ o visită canonică. Credeamŭ că ne va aduce şi vr'unŭ preotŭ ungurŭ ca sĕ ne mângăe cu sfintulŭ cuvêntŭ ungurescŭ. Dar, durere! ne-amŭ înşelatŭ în aşteptările nóstre. A venitŭ metropolitulŭ singurŭ, a spusŭ o scurtă cuvêntare românéscă, şi după aceea ne-a părăsitŭ ca Sfîntulŭ Pavelŭ pe Valachĭ.*)

Afacerea Dobransky.

Din Ditró se scrie cătră „Egyetértés" următórele:

In districtulŭ nostru se insceneză o mişcare în contra sentinţii tribunalului de onóre, pronunţată asupra D-rului Petru Dobransky, încontra competinţii acestui tribunalŭ şi încontra procederii casinei ţĕrii. In Dumineca trecută s'au trimesŭ câte şése bărbaţĭ de încredere din comunele Szárhegy, Alfalău şi Remete în comuna nóstră, ca în unire cu comuna Ditró sĕ decidă, cum şi în ce formă alegĕtorii lui Dobransky sĕ protesteze încontra verdictului dată de tribunalulŭ de onóre încontra lui Dobransky. Cei 28 de bărbaţĭ de încredere aleseră pe Császár, notarulŭ din Szárhegy, ca preşedinte şi pe directorulŭ scólei Dr. Kelemen ca secretarŭ. S'a luatŭ în unanimitate hotărîrea sĕ lovéscă, printr'unŭ protestŭ menţinutŭ cu energiă, în sentinţa, pronunţată de tribunalulŭ de onóre încontra lui Dobransky, şi în procederea casinei ţĕrii, declarândŭ necorectă şi nedrépă în genere sentinţa şi atacŭlŭ îndreptatŭ încontra deputatului lorŭ. Acestŭ protestŭ s'a subscrisŭ de bărbaţii de încredere şi s'a trimisŭ a doua ḑi D-lui Petru Dobransky la Folcsva, în comitatulŭ Zemplin, cu împuternicirea, ca dênsulŭ sĕ ilŭ întrebuinţeze după placulŭ şi vederile sale.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Bistriţă în Iuliu 1884.

Sumariu: Scóla română din Bistriţă. Esamenele. Casina maghiară şi eschiderea »Gazetei« de cătră bunii conlocuitorĭ maghiarĭ. Infiinţarea de corŭ vocalŭ între economii bistriţenĭ.

Sentinţa vechiă: »Voiesce şi vei puté« s'a adeveritŭ faţă de Românii bistriţenĭ în mai multe privinţe. Deşi în numĕrŭ considerabilŭ aprópe la 2000 suflete, aceştĭ Românĭ aveau până mai deunădĭ o scólă mică şi nicĭdecum corespundĕtóre numĕrului copiilorŭ obligaţĭ de a o cercetá, şi cu atâtŭ mai puţinŭ convenabilă ambiţiunei unui poporŭ mândru ca poporulŭ românŭ, care are voinţa a se ridicá pe nivelulŭ de cultură alŭ popórelorŭ mai favorite de sórte şi împrejurărĭ. Convinşĭ decĭ de necesitatea învĕţămêntului, conscii de binefacerile, ce se revarsă peste unŭ poporŭ din lumina ce-o dă scóla, aceştĭ Românĭ conduşĭ de energiosulŭ lorŭ părinte sufletescŭ d. Alexandru Silaşi şi ajutoraţĭ şi de inteligenţa locală, consciă de misiunea sa de-a arĕtá calea mergêndŭ în fruntea poporului şi dându-i esemplu, îşĭ rădicară în cursulŭ anului acestuia unŭ frumosŭ edificiu de scólă cu mai multe încăperĭ, ca sĕ servéscă pentru prelegerile a doui învĕţătorĭ séu ale unui învĕţătorŭ şi ale unei învĕţătóre. Cu prima Septembre scóla va fi gata pe deplinŭ şi anulŭ scolasticŭ venitorŭ se va începe în ea. Étă ce póte omulŭ cândŭ vrea.

Esamenulŭ pruncilorŭ scolarĭ va fi în 6 Iuliu a. c. aşa de târḑiu, încâtŭ abia credŭ sĕ mai fie vr'o scólă confes. gr. cat., în care cursulŭ sĕ dureze dela 1 Sopt. şi până la 6 Iuliu. Şi de aicĭ se póte vedé ce greutate punŭ autorităţile confesionale locale pe învĕţămêntulŭ poporalŭ. Dar sĕ şĭ vede progresulŭ celŭ facŭ scolarii, decă nu lipsesce interesarea. Am visitatŭ de mai multe orĭ scóla românéscă şi totdéuna am avutŭ cea mai mare bucuriă sufletéscă ce mi le dădură pruncii din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Dintre 70—80 scolarĭ, nicĭ unulŭ nu este, carele sĕ nu scie scrie şi cetí, éră rĕspunsurile ce le-amŭ primitŭ dela scolarii cei mai măricşorĭ m'au îndreptăţitŭ a crede, că ar puté concurá cu elevi din classa III. şi IV. a scólelorŭ primare. Merită tótă lauda d. învĕţătorŭ românŭ T. Gherghelŭ pentru zelulŭ ce-lŭ desvóltă întru deşteptarea tinerilorŭ mlădiţe ale poporului nostru din Bistriţa.

Cu ocasiunea maialului pruncilorŭ noştrĭ scolarĭ, unŭ corespondentŭ alŭ lui »Koloszvári Közlöny« între altele se laudă cu buna înţelegere dintre Românii şi Maghiarii de aicĭ. 'Mí pare rĕu, că trebue să desminţescŭ acéstă bună înţelegere între inteligenţa română şi maghiară de aicĭ. Următorulŭ faptŭ va dovedí, că de înţelegere bună şi de armoniă cu Maghiarii nicĭ aci nu póte fi vorba din causa şovinismului, căruia i sĕ închină ei când este vorba de respectarea justelorŭ pretensiunĭ reciproce: »Membrii casinei maghiare de naţionalitate maghiarĭ cerură prin subscrierĭ în protocolŭ, ca dela 1 l. c. sĕ nu mai fie abonată »Gazeta Transilvaniei« pentru casină sub cuvêntulŭ, că este o fóiă revoluţionară. Totdodată ca sĕ moméscă, pe membrii românĭ subscriseră şi sistarea abonamentului fóiei cluşiane »Ellenzék« totŭ dela 1 Iuliu a. c. Dar preste 2—3 ḑile »Ellenzék-«ulŭ este reclamatŭ de-o mulţime de Unguraşĭ, pe când în favórea »Gazetei« încă nu s'a făcutŭ nicĭ o reclamare. »Ellenzék-«ulŭ va continuá a vení în casina maghiară, până cândŭ »Gazeta« dela 1 Iuliu va încetá de a mai avea intrare. Ei bine unde-i frăţietatea, unde-i ecuitatea faţă de numeroşii membri românĭ, ai casinĕi maghiare. Au de cugetŭ d-nii maghiarĭ membri ai casinei sĕ compenseze pe Românii cu altă fóiă românéscă în loculŭ »Gazetei« séu socotescŭ că e destulă lectură românéscă »Viitorulŭ« şi „Familia," carĭ singure mai rĕmânŭ abonate!? Noi însĕ amŭ dorí, ca membrii românĭ ai casinei sĕ facă reclamare pentru „Gazetă« chiar în interesulŭ frăţietăţii şi a bunei înţelegerĭ, la care le place a se provocá domnii Maghiarĭ de aicĭ.

Nu preste multŭ timpŭ, Românii bistriţienĭ vorŭ mai arĕtá unŭ semnŭ de progresŭ în bine.

Tenĕrulŭ învĕţătorŭ, carele a introdusŭ între junii noştri frumosulŭ jocŭ naţionalŭ »Căluşerulŭ,« va înfiinţá în curêndŭ unŭ corŭ vocalŭ din plugarĭ românĭ. Dorindu-i din inimă succesŭ la întreprinderea laudabilă, sperămŭ, că dênsulŭ face unŭ începutŭ, care va fi urmatŭ de mulţĭ alţii, şı aşa în curêndŭ vomŭ puté numĕra şi în Ardelŭ mai multe astfelŭ de chorurĭ de plugarĭ precum sunt în Bănatŭ, unde aceste se află mai în fie-care comună mai însemnată şi au ajunsŭ la óre-care înflorire.

(va urma). I. S.

*) Acesta-i unŭ proverbŭ pe care-lŭ aplică Ungurii.

Diverse.

Libertatea presei şi arta bucătăriei. — Sub acestŭ titlu fórte nostimŭ foile umoristice din Viena sbiciuescŭ mĕsurile aspre ale procurorilorŭ din Austria contra pressei. Sĕ scie că în Austria procurorii au dreptulŭ de a confiscá orĭ-ce numĕrŭ alŭ unui ḑiarŭ, care nu le convine. Acésta este aşa numita procedură obiectivă. In casulŭ confişcărei unui numĕrŭ articulii încriminaţĭ nu sĕ mai potŭ tipărí în ediţiunea a doua a acestui numĕrŭ. Unele ḑiare germane oposiţiunale, căcĭ acestea sĕ confiscă mai desŭ, lăsau la a doua ediţiune locŭ golŭ unde în ediţiunea confiscată se aflá articolulŭ încriminatŭ. Ministrulŭ de justiţiă a interdisŭ acéstă procedură ordonândŭ ca sĕ nu se mai lase spaţiu golŭ. Pentru foile din capitală, carĭ au mulţĭ colaboratorĭ, e uşorŭ de a împlé spaţiulŭ c'unŭ altŭ articlu indiferentŭ, dér foile din provinciă, carĭ nu dispunŭ de atâtea mijlóce ca îndată sĕ póta suplini materia confiscată, s'au vĕdutŭ silite sĕ alerge la unŭ mijlocŭ cu totulŭ ciudatŭ de aşĭ împle golulŭ. Cartea de bucate, ḑicŭ ele, le oferŭ cele mai bune garanţii, că ḑiarulŭ nu li-se va confiscá încă odată. Aşa scrie ḑiarulŭ din Leitmeritz dela 21 Iuniu în loculŭ articlului confiscatŭ: »despre prepararea conservelorŭ din cartofĭ (picioicĭ).« Fóia populară din Sternberg, confiscându-i-se unŭ articlu, care tractá despre alegerile dietale în Moravia şi-au împlutŭ loculŭ celŭ golŭ cu aceea că a lăudatŭ fóia umoristică »Kikeriki celŭ tênĕrŭ,« care rîde mai multŭ de ordinulŭ ministerialŭ, făcêndu-i reclamă pentru ca sĕ capete abonaţĭ. — Cine scie, decă introducêndŭ d-lŭ Tisza mĕsurile escepţionale în contra presse nu vomŭ avé şi noi trebuinţă de cartea de bucate, ca se arĕtămŭ cititorilorŭ noştri cum se prepară papricaşulŭ ungurescŭ.

Cerşitorulŭ fu chematŭ la palatŭ. Impĕratulŭ ilŭ întrebà, de unde venea şi de unde avea dênsulŭ inelulŭ ĕla de logodnă.

Ivan povestì totŭ ce-i se întêmplase! cum fusese aruncatŭ în mare, de fierosulŭ ministru şi cum scăpase:

»Dumneḑeu s'a înduratŭ şi m'a scăpatŭ; mi'a datŭ înapoi şi nevasta şi părinţii« — ḑise dênsulŭ.

Impĕratulŭ şi fiă-sa plânseră de bucuriă. Impĕratulŭ spuse singurŭ părinţilorŭ lui Ivan, că Ivan trăiesce şi totă lumea câtă auḑì scirea asta înbucurătóre, sĕ înveselí: numai ministrulŭ tremurá şi-ĭ era frică de pielea de pe dênsulŭ. Impĕratulŭ ilŭ dete pe mâna lui Ivan sĕ-lŭ pedepséscă cum o scì, însĕ Ivan nu vru sĕ-lŭ omóre ci-ĭ poruncì numai sĕ părăséscă ţera.

La câte-va ḑile după întêmplările astea, venì la palatŭ pescarulŭ celŭ bătrânŭ şi arĕtà lui Ivan înscrisulŭ ce-ĭ dăduse.

„Bine, trebue sĕ mĕ ţiu de cuvêntŭ. Tu trebue sĕ ai jumĕtăte din totŭ ce amŭ eu: oraşe şi sate, câmpurĭ şi pădurĭ. Iată-ţĭ partea ta, şi iată şi p'a mea,« îi rĕspunse Ivan.

Bĕtrênulŭ vĕḑêndŭ, câtŭ de dreptŭ făcuse Ivan înpărţéla, îi ḑise:

»Iţĭ dau îndĕrĕtŭ totŭ ce vreai tu sĕ-mĭ dai după învoiala ce avuseserămŭ. Am fostŭ trimisŭ de D-ḑeu, ca sĕ te scapŭ şi sĕ-ţĭ rĕsplătescŭ faptele tale cele bune. De acum încolo sĕ impĕrăţescĭ şi sĕ fii fericitŭ.«

Ângerulŭ — pentru că pescarulŭ nu era de câtŭ unŭ ângerŭ — după ce ḑise vorbele acestea, se făcŭ nevĕḑutŭ — şi Ivan trăì norocitŭ anĭ mulţĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 4 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.75
Rentă de aurŭ 4%	91.15
Rentă de hârtiă 5%	88.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—
Bonurĭ rurale ungare	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	114.90
Renta de hărtiă austriacă	80.50
Renta de arg. austr.	81.40
Renta de aurŭ austr.	102.—
Losurile din 1860	135.45
Acţiunile băncei austro-ungare	852.—
Act. băncei de creditŭ ung.	300.25
Act. băncei de creditŭ austr.	299.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.67 1/2
Mărcĭ 100 împ. germ.	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	121.90

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 2 Iulie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93 1/2	94 3/4
Renta rom. amort. (5%)	93 1/4	95 1/2
» convert. (6%)	96 1/2	97 1/2
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	33	33 1/2
Credit fonc. rural (7%)	102 1/2	105 1/2
» » » (5%)	90	93
» » urban (7%)	101	105
» » » (6%)	97 1/2	101
» » » (5%)	87. 1/2	92
Banca naţională a României	13.80	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	328.	—
« » » Naţională	235.	236 1/2
Aurŭ	4 55.	5. 1/6
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07.	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 4 Iulie st. n. 1884.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9.22	9.25
Argint românesc	9.20	9.24
Napoleon-d'orĭ	9.67	9.69
Lire turcescĭ	10.90	10.98
Imperialĭ	9.90	9.96
Galbenĭ	5.63	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.50
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Crâsniculŭ Zevedeiu Cădelniţă

în sinodulŭ archidiecesanŭ din strada Măcelarilorŭ.

„Caliculŭ“ din 1 Augnstŭ a. c. va tracta eschisivŭ despre experinţele crâsnicului Zevedeiu Cădelniţă, câştigate în sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. din Sibiu şi va fi îndoitŭ mai mare, decâtŭ numerii ordinarĭ.

Abonenţii „Calicului“ vorŭ primí acestŭ numĕrŭ extraordinariu în condiţiunile abonamentului anualŭ séu semestralŭ. Deschidemŭ însă pentru acestŭ numĕrŭ, redigiatŭ de Urzică Scandalografescu, unŭ abonamentŭ specialŭ, cu preţulŭ de 30 cr. séu 70 banĭ şi destinămŭ întregŭ venitulŭ curatŭ, în părţĭ egale pentru:

I. Societatea „Concordia“ din Blajŭ;

II. Premii în favorulŭ „Chorurilorŭ plugarilorŭ românĭ din Ungaria şi Banatŭ.“

Abonamentele la acestŭ numerŭ extraordinarŭ la „Caliculŭ“ se potŭ face la orĭ-care librăriă din ţéră şi străinătate séu dea-dreptulŭ la noi, până în 8 Augustŭ st. n.

Totodată deschidemŭ unŭ nou abonamentŭ la „Caliculŭ“ pe alŭ doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. séu 3.50 francĭ. Esemplare complete dela începutulŭ anului costă 3 fl. séu 7 francĭ.

Din anulŭ 1883 mai posedemŭ 24 esemplare complete à 1 fl. 50 cr. séu 3·50 francĭ.

Cei ce voiţĭ a rîde, prenumeraţĭ „Caliculŭ,“ şi care nu va rîde, acela-i maturŭ de sapă şi lopată.

Colectanţii de abonamente primescŭ unŭ rabatŭ de 10%.

Administraţiunea „Calicului.“

Acţii şi scrisurĭ funciare de ale băncii „ALBINA“

chiar şi cu preţŭ urcatŭ; asemenea şi acţii de ale bancelorŭ **„Furnica,“ „Transilvania“** şi **„Aurora“** cu preţurĭ convenabile se caută spre cumpĕrare.

A se adresá în Gherla — Sz.-Ujvár — la

2—3 **Cancelaria Negruţŭ.**

Celŭ mai bunŭ
Cascavalŭ de Azuga
şi brânză bună

se găsesce de vêndare la D-nu ***Mateiu Mocanu*** la AZUGA (România) cu preţurĭ fórte moderate. Comandele sĕ se facă directŭ.

TIPOGRAFIA ALEXI, Braşovŭ.

Unica tipografia românéscă în tótă Austro-Ungaria susţinută de unŭ particularŭ, care s'a distinsŭ la esposiţiunea naţională din Sibiiŭ în anulŭ 1881 şi în care se tipăresce acum **şi primulŭ diarŭ românŭ cuotidianŭ.**

Acestei tipografii i-a succesŭ de a dobêndí de la magistratulŭ oraşului Braşovŭ furnisarea tipăriturilorŭ necesare pentru oraşŭ, învingêndŭ prin concurenţă, pe cea mai vechiă şi renumită tipografă din Braşovŭ.

Avantagiele pe care le póte oferi acestŭ stabilimentŭ fiindŭ recunoscute chiar de streinĭ, vor îndemna, precum ni place a crede pe toţĭ Românii, carĭ au ceva de tipăritŭ, de a sĕ adresa mai întâiu la noi.

Dintre operile publicate până acum in editura nóstră ni permitemŭ a recomanda:

G. Curţius. **Gramatica limbei elenice** prelucrată de Stefanŭ Iosifŭ, profesorŭ şi directorŭ la gimnas. rom. gr.-or. din Braşovŭ, preţulŭ fl. 2.50

Gramatica limbei române, întocmită pentru scólele secundare de Nicolau Pilţia, profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ greco-orientalŭ din Braşovŭ, preţulŭ 1.25

Arion, séu culegere de cânturĭ naţionale spre întrebuinţarea tinerimei de ambesecse, culese şi aranjate de Ion Dariu, învĕţătorŭ la scóla primară din Satulung preţulŭ . . . fl. —.30

Iuliu I. Roşca. **Sacrificiu pentru Sacrificiu,** romanŭ orginalŭ, preţulŭ . . . » —.35

Mórtea lui Mihai Vitézulŭ, dramă naţională în 5 acte, de Stan Pârjol, preţulŭ . » —.40

Rumänische Kunstdichtungen, übersetzt von Theochar Alexi, preţulŭ . . . fl. 1.—

Noua Biblioteca Română, anulŭ I şi II . » 10.—

Noulŭ Călindarŭ de casă întră în anulŭ alŭ V-lea.

Peste puţinŭ va apăré
Romanulŭ istoricŭ
BEIU, VODĂ, DOMNU
în cincĭ părţĭ

Acestŭ romanŭ sĕ va publicá în broşurĭ à câte 20 crucerĭ séu 50 banĭ.

2—30

Magazinŭ de încălţăminte
„CISMA ROŞIE“ Strada Căldărarilorŭ 540.

Comande după **mĕsură** se vorŭ efectuá din **materialŭ solidŭ,** şi cu **preţurĭ** moderate.

Subscrisulŭ am onóre a recomandá onoratului publicŭ, Magazinulŭ meu de **încălţăminte** pentru **bărbaţĭ,** **dame** şi **copii,** cu **preţurile cele mai moderate.**

Asemenea recomândŭ onoratului publicŭ **depositulŭ** de **pălĕrii** pentru **bărbaţĭ** şi **copii** cu **preţurĭ** reduse.

Comande pentru **străinătate** se primescŭ şi se **efectuiéză** **promtŭ** şi cu **preţurĭ** moderate.

G. Orghidanŭ.

Tipografia Alexi Braşovŭ.